Näkövammaisten liitto ry

25.8.2020

Eduskunta / Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Viite Lausuntopyyntö 23.6.2020

Asia HE 98/2020 vp – asiantuntijalausuntopyyntö

Näkövammaisten liitto ry (jäljempänä NKL) kiittää eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokuntaa mahdollisuudesta saada lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 98/2020 vp).

Yleispalvelu

NKL on tyytyväinen Lakiehdotukseen sisältyvään yleispalvelun määrittelyyn. Nykyisessä laissa oleva yleisen numeropalvelun ja puhelinluettelopalvelun tarjonta tulee säilyttää. Ko. palveluiden tarjonta on erityisen tärkeää näkövammaisille henkilöille yhteystietojen hankkimiseksi ja ylläpitämiseksi.

Lakiehdotuksen 87 §:ssä määritellään yleispalvelulaajakaistaliittymä ja sen nopeudesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Yleispalvelulaajakaistan määrittely osoittaa, millaisia internetin kautta käytettäviä palveluja pidetään koko väestön tarvitsemina välttämättömyyspalveluina. Koska tv-kanavien ja tv-tilausohjelmapalvelujen katselu internetin kautta on yleistynyt valtavirtaiseksi keinoksi tv-katseluun, voidaan sitä pitää yleisön tarvitsemana peruspalveluna. Yleispalvelulaajakaistaliittymien on mahdollistettava ko. peruspalvelu. Tämä on huomioitava yleispalvelulaajakaistaliittymän nopeutta määriteltäessä.

NKL pitää tärkeänä esityksen 106 b §:ään sisältyvää määräystä, jossa vammaisille ihmisille taataan mahdollisuus saada viestintäpalvelusopimus heille soveltuvassa muodossa. Myös teleyrityksen velvollisuus antaa kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä helppolukuinen sopimustiivistelmä on kannatettava ja parantaa kuluttajansuojaa.

Audiovisuaalisten palveluiden esteettömyysvelvoitteet

Lakiehdotuksen 211 §:ssä säädetään ohjelmistojen saattamisesta näkö- ja kuulorajoitteisten saataville. NKL kannattaa ehdotuksen sisältämää ääni- ja tekstityspalvelun laajentamista myös tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoihin, mikä tukee aistivammaisten ja ikääntyneiden ihmisten yhdenvertaisen kohtelun toteutumista. Ehdotettu 30 % osuus on kuitenkin alhainen ottaen

huomioon, että television katselu internetin kautta on yleistynyt voimakkaasti eri päätelaitteilla.

Pykälän ensimmäisessä momentissa ei edellytetä ääni- ja tekstityspalvelua suomen- tai ruotsinkielisiin televisio-ohjelmiin. NKL:n näkemys on, että näihin ohjelmiin on edellytettävä tekstityksen lisäksi myös ääni- ja tekstityspalvelu sekä suomen- että ruotsinkielisenä, jos tekstityskieli on valittavissa.

NKL on käynyt pitkään neuvotteluja mm. Yleisradion kanssa ääni- ja tekstityspalvelun saamiseksi suomen- ja ruotsinkielisten ohjelmien vieraskielisiin osuuksiin, erityisesti uutis- ja ajankohtaisohjelmiin. Tähänkään esitykseen asia ei suoraan sisälly, mutta pykälän seitsemännessä momentissa liikenne- ja viestintäministeriölle annetaan määräysvalta päättää ne useita eri väestöryhmiä palvelevat ohjelmistot, joihin ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä. NKL pitää momentin säännöstä tärkeänä ja edellyttää ministeriöltä myös sen käyttämistä.

Ehdotettu uusi viides momentti on tärkeä, koska audiovisuaalisten sisältöpalveluiden tarjoajien on raportoitava viranomaiselle toimistaan palveluiden esteettömyyden toteuttamiseksi ja laadittava esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, kuinka niiden palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömiksi. Säännös antaa viranomaiselle mahdollisuuksia vaatia tosiasiallisia toimia esteettömyyden edistämiseksi.

NKL esittää lisäksi, että julkisen palvelun kotimaiseen elokuva- ja draamaohjelmistoon olisi liitettävä kuvailutulkkauspalvelu (audio description). Tämä velvoite edistäisi näkövammaisten mahdollisuuksia päästä osallisiksi elokuvista yhdenvertaisesti muiden väestöryhmien kanssa. Suomen Elokuvasäätiön tuella tuotettuihin kotimaisiin elokuviin tehdään lähtökohtaisesti jo kuvailutulkkaus, mutta valitettavaa on ollut, että kuvailutulkkaus ei aina ole kuitenkaan ollut saatavilla elokuvan tv-esityksessä.

25.8.2020

Ääni- ja tekstityspalvelulla mahdollistetaan näkövammaiselle tekstitetyn televisio-ohjelman seuraaminen. Televisiossa välitetään katsojille erilaisia viestejä myös muuna tekstinä, esim. vaaratiedotteet ja tv-lähetyksiin liittyvät tärkeät tiedotteet. NKL pitää perusteltuna, että tällaiset katsojan kannalta tärkeät tiedotteet tuotetaan ääni- ja tekstityspalveluna.

Lisätietoja:

järjestöpäällikkö Markku Möttönen
09 3960 4655, markku.mottonen@nkl.fi

palvelupäällikkö Iiro Nummela
09 3960 4716, iiro.nummela@nkl.fi

Näkövammaisten liitto ry

Jukka Tahvanainen
toimitusjohtaja

Sari Kokko
järjestöjohtaja